

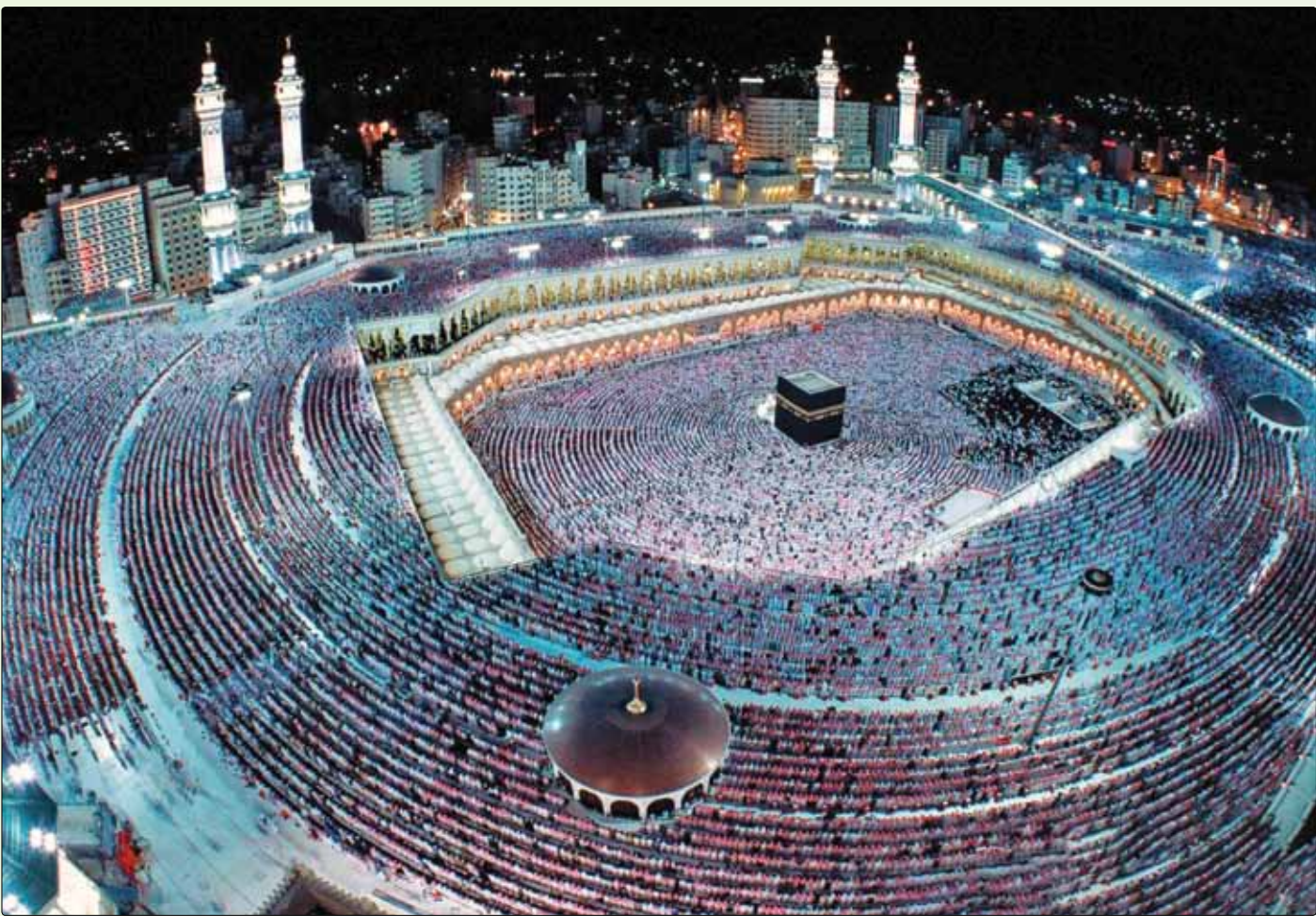
■ متأسفانه برخی فکر می‌کنند حج، فرصتی برای عقده‌گشایی‌های فرقه‌ای و گروهی است در حالی که سیره اهل بیت، مدارا و دعوت به محبت و وحدت بوده است بویژه آنکه اکنون مسلمانان با یک دشمن خارجی مشترک مواجه هستند، با یک تمدن مادی و سر تا پا غرق در شهوت و دنیاگرایی که جایی برای تنفس معنوی باقی نمی‌گذارد؛ تنفسی که نه تنها فرهنگ معنوی را بلعیده، بلکه می‌خواهد سرزمین‌ها، منابع و نیروی انسانی سرزمین‌های مسلمان را نیز بلعده و استثمار کند

شنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۲
وطن امروز | شماره ۳۷۶۴

گفت‌وگو

گفت‌وگوی «وطن امروز» با حجت‌الاسلام والمسلمین رضوی‌همدانی درباره نقش مراسم حج به مثابه پراهمیت‌ترین کانون ظرفیت‌ساز برای وحدت مسلمانان علیه طواغیت جهانی

میعادگاه اتحاد و مبارزه

کشم و کاستی‌های خود می‌شویم و به خوداصلاحی می‌پردازیم و این از برکات ارتباطات گسترده است. نکته بعدی مسأله «رفع تمایز» است. حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه‌ای را ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. یکی از مشکلات ما حائلی است که بین مردم و مسؤولان وجود دارد، حج یعنی از میان برداشته شدن این حائل‌ها، اگر حتی پادشاه یک کشور یا رئیس‌جمهور یک کشور بخواهد کعبه را زیارت کند باید دوشادوش و شبیه سایرین این کار را انجام دهد. باید فرهنگ مساوات را با استفاده از حج نهادینه کرد. شما نگاه کنید در سیره حکمرانی امیرالمومنین، هیچ حائلی بین حاکم و مردم نبود. یک زنی خدمت حضرت می‌رسد و از کار گزار حضرت در منطقه خود شکایت می‌کند، حضرت پس از تحقیق و یقین به صحت ادعای آن زن، حکم عزل آن کارگزار را به خود آن زن می‌دهد تا به او ابلاغ کند. همین زن بعد از شهادت حضرت امیر(ع)، برای شکایت به دربار معاویه می‌رود، معاویه با او بد برخورد می‌کند و رسیدگی نمی‌کند، این زن داستان خودش با امام علی(ع) را نقل می‌کند، معاویه در اینجا جمله مهمی می‌گوید: «علی شمارا گستاخ کرده بود. ببینید! سیره حکمرانی علوی اینگونه است که مردم در این نوع حکمرانی، نسبت به ظلم و حاکمان گستاخ می‌شوند، مطالبه‌گر می‌شوند، حکومتی که مردم را دهان بسته و ذلیل کند، حکمرانی‌اش حکمرانی اموی است نه علوی. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده

اسلام است. ما باید از نگاه‌های نزدیک، زودگذر و روزمرگی و همچنین از نگاه‌های حول و حوش خود خارج شده و نگاهمان را یک نگاه جهانی بدانیم، چرا که این کعبه‌ای که اساس قیام ناس قرار داده شده و این کعبه‌ای که خداوند با قرار دادن آن موجب نزول بر کائنات بر امت اسلام شده، کعبه‌ای است که برای همه مسلمانان است و باید همه مسلمانان خاشعانه و خاضعانه از برکات آن بهره‌برند. بنابراین برنامه‌های ما هم نباید یکسری برنامه‌های صرفاً منطقه‌ای و کوچک باشد، بلکه باید برنامه‌ها و تدابیر جهانی برای رفع مشکلات جهان اسلام و آمادگی برای رسیدن به آن حقیقتی باشد که حاجی از زیارت و رفتن به کعبه دریافت می‌کند. از این منظر بیانات مقام معظم رهبری راهگشا، الهام‌دهنده و موجب امید در میان دل‌های شیفته توحید و توحیدمداران است.

اسلام است. ما باید از نگاه‌های نزدیک، زودگذر و روزمرگی و همچنین از نگاه‌های حول و حوش خود خارج شده و نگاهمان را یک نگاه جهانی بدانیم، چرا که این کعبه‌ای که اساس قیام ناس قرار داده شده و این کعبه‌ای که خداوند با قرار دادن آن موجب نزول بر کائنات بر امت اسلام شده، کعبه‌ای است که برای همه مسلمانان است و باید همه مسلمانان خاشعانه و خاضعانه از برکات آن بهره‌برند. بنابراین برنامه‌های ما هم نباید یکسری برنامه‌های صرفاً منطقه‌ای و کوچک باشد، بلکه باید برنامه‌ها و تدابیر جهانی برای رفع مشکلات جهان اسلام و آمادگی برای رسیدن به آن حقیقتی باشد که حاجی از زیارت و رفتن به کعبه دریافت می‌کند. از این منظر بیانات مقام معظم رهبری راهگشا، الهام‌دهنده و موجب امید در میان دل‌های شیفته توحید و توحیدمداران است.

نگاه کلان و فرامرزی ثقلین به مسأله وحدت

بنی‌امیه دعا می‌کنند، زیرا امام سجاد(ع) کلان‌نگر است و کلیت اسلام برایش مهم است. ما هم باید کلان‌نگر باشیم و نگاه محدود نداشته باشیم. هر کس نگاه و دیدش محدود باشد، در دام شیاطین می‌افتد. سینه‌افراخ کنیم، بین‌المللی و جهانی به قضایا نگاه کنیم تا در دام شیاطین نیفتیم. قرآن به ما می‌فرماید همه عالم هستی، محترم است و قداست دارد، چون نشانه خداست اما در میان مخلوقات، انسان‌ها احترامشان بیشتر است، زیرا انسان گل سرسبد عالم هستی است و همه چیز برای انسان و به انسان ختم می‌شود، تا جایی که اگر با یک فرد خارج از دایره اسلام برخورد کردیم، قرآن می‌گوید: «خدا شما را نپه نکرده است از اینکه نسبت به مشرکان، نیکی کرده و با آنها برخورد عادلانه داشته باشید؛ منتها با ۲ شرط؛ شما را از شهرتان بیرون نکرده باشند و روی شما شمشیر نکشیده باشند». بین دشمن خدا و بین مشرک، تفاوت است. دستور فوق مربوط به مشرکی است که دشمنی ندارد و لجاجت نیست، سپس می‌فرماید: «خداوند شما را نپه می‌کند از نیکی کردن! نسبت به کسانی که در امر آدین با شما جنگیده و شما را از دیارتان بیرون کرده‌اند». یعنی با کسانی که با شما می‌جنگند، مانند آمریکا و اسرائیل و داعش، دوست نشوید. بعد می‌فرماید: «هر کس با دشمنان واقعی دوست باشد، خداوند دوستش جزو آنهاست» قرآن می‌گوید تمام انسان‌ها عادلانه رفتار کنید. شیوه معصومین همین بوده و در نگاه آنها همه دوست‌داشتنی بوده‌اند. قرآن می‌گوید حضرت ابراهیم(ع) برای سرپرستش آذر - که خدا از او تعبیر به «آب» کرده - استغفار کرده است. استغفار نشان مهر و خیرخواهی است. با اینکه مشرک بوده است و ابراهیم به او اعتراض هم می‌کرده است اما خداوند می‌فرماید: «زمانی که برایش روشن شد آذر دشمن خداست، از او برائت جست». یعنی انسان تا وقتی برایش محرز نشده طرف مقابلش دشمن

در نگاهی متدبرانه به آیات قرآن مجید در حوزه حج و کعبه به این نکته پی می‌بریم که مسأله حج یک مناسک ظاهری و معمولی نیست بلکه این مراسم باشکوه یک فراخوان جهانی از تمام مسلمانان برای ایجاد یک تشکیلات واحد و به هم پیوسته برای مقابله با سردمداران ظلم و شرک جهانی است. این نگاه به مسأله حج که کعبه را به یک پایگاه امن برای مبارزان راه توحید و عدالت تبدیل می‌کند به طور اساسی با نگاه بسیاری از مردم که حج را صرفاً به یک مناسک ظاهری برای اهل استطاعت و پولدارها فروکاست می‌دهد متفاوت است. رهبر حکیم انقلاب در دیدار مسؤولان حج بر این مسأله تأکید ویژه‌ای داشتند و وحدت بین مسلمانان برای مقابله با طواغیت عالم را هدف حج ابراهیمی دانستند و فرمودند: «کاری کنید که تا اسم حج می‌آید، تا اسم کعبه معظمه می‌آید، آن جوان امروزی ما این مفاهیم به ذهنش خطور کند: مفهوم تمدن‌سازی، مفهوم اتحاد جهانی، مفهوم نگاه فرامرزی و بین‌المللی، مفهوم رفع تمایز و مانند اینها به ذهنش بیاید». در همین زمینه و برای تبیین بیشتر موضوع با حجت‌الاسلام والمسلمین سیدجلال رضوی‌همدانی، نماینده بعثه حضرت آیت‌الله العظمی نوری‌همدانی گفت‌وگو کردیم.

وحدت و اتحاد این ظرفیت‌ها را شکوفا نمی‌کنیم تا از وابستگی و مصرف‌کنندگی خارج شویم و خود تبدیل به یک نیروی جهانی تولیدکننده شویم. نگاه تمدنی یعنی این: یعنی تلاش برای شکفتگی ظرفیت‌های جهان اسلام و تبدیل آن از یک جهان مصرف‌کننده به یک جبهه تولیدکننده و این نیازمند وحدت و اتحاد است.

امروز که بحث تمدن اسلامی است و بحث یکپارچگی مسلمانان در مقابل دشمن مشترکشان استکبار و صهیونیست است، همان‌هایی که از روز اول پیدایش اسلام سر به مخالفت گذاشته و با اذیت و آزار پیامبر اعظم(ع) و حتی نقشه حذف فیزیکی پیامبر(ص) به دنبال این بودند که اسلام را محو کنند، مسلمانان باید در برابر دشمنی‌های بدخواهان اسلام تدابیر مشترکی را پیش‌بینی کنند. امروز بیشتر از هر روز دیگر نیازمند وحدت در مقابل دشمن خارجی هستیم. رهبر حکیم انقلاب بر این نکته تأکید داشتند که حج یک فراخوان جهانی است و هدف این فراخوان برای اتحاد و انسجام و از تقای امت اسلامی است. هدف، اتحاد امت اسلامی است؛ در مقابل چه چیزی؟ در مقابل کفر، در مقابل ظلم، در مقابل استکبار، در مقابل بت‌های بشری و غیر بشری، در مقابل همه آن چیزهایی که اسلام آمد برای اینکه آنها را از بین ببرد، باید جمع بشوند تا با اینها مقابله کنند.

در برخورد استکبار و صهیونیست با مسلمانان - این قصابان عصر جاهلیت - ما شاهد به شهادت رسیدن کودکان، زنان، نوجوانان و افراد پیر هستیم. چرا امروز جهان اسلام توسط استکبار و صهیونیست اینگونه مورد حمله قرار گرفته است و چرا مسلمانان با یکپارچگی و اتحاد در مقابل این همه زور و تزویر دشمن، مقاومتی را که تمام‌عیار در مقابل این همه حمله‌ها بايستند، از خود نشان نمی‌دهند؟ بنابراین این کنگره عظیم حج است که با حضور حاجی در خانه خدا در واقع براثت عملی از مشرکان و کفار را فریاد می‌کشد و در مقابل، این جمعیت خروشان هر ساله با حضور خود به نمایندگی ملت خود با فرهنگ‌ها و رسوم آشنا می‌شود و سیاه و سفید، اروپایی و آسیایی، غربی و شرقی از مسلمانان کنار هم قرار می‌گیرند. همه اینها آثار این کنگره عظیم است. درس حج این است که مقاوم باشیم و در مقابل دشمنان پیامبر اعظم(ص)، مخالفان کعبه و در برابر خائنان به قرآن کوتاه نیاییم. با اتحاد و انسجام می‌توانیم یک قدرت و تمدن بزرگ اسلامی را رقم بزنیم.

■ رهبر انقلاب بر این نکته تأکید داشتند که مسلمانان باید نگاه فراسرزمینی داشته باشند و از هر تمایز غیراصیلی بپرهیزند؛ شما وضعیت مسلمانان در این زمینه را چگونه تحلیل می‌فرمایید؟ آنچه تا امروز انجام شده، تدابیری بوده که در مقتضیات زمان خود بسیار مطلوب بوده است اما امروز دیدمان اصلی جهان اسلام و ولی امر مسلمین جهان با بیانات میسوطشان به مطالبی اشاره کردند که تمام آن مطالب نیاز امروز جامعه جهانی

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده کنیم

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده کنیم

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده کنیم

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده کنیم

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده کنیم

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده کنیم

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده کنیم

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدجواد نفاذی: اگر برداشت صحیحی از مفهوم وحدت نداشته باشیم دچار مشکل می‌شویم و همین برداشت غیراصولی، بهانه‌ای برای تندروهای طرفین درست می‌کند تا مسأله وحدت را به ضدوحدت تبدیل کرده و حقیقت وحدت را زیر سوال ببرند. وحدت به معنای سستی کردن شیعیان یا شیعه کردن سنی‌ها یا به معنای دست برداشتن از عقاید نیست، بلکه هر کس نسبت به عقیده‌اش بین خود و خدای خود پاسخگو است. وحدت این نیست که بگوییم تمام ادیان و گرایش‌ها بر حق هستند یا بگوییم با تمام عقاید در صلح کلی هستیم، در حالی که اسلام بر وجود حق و باطل تأکید دارد. امیرالمومنین(ع) می‌فرماید: «حَقُّ وَ بَاطِلٌ وَ لِكُلِّ اَهلٍ مِنْهُمُ اَهلٌ وَ بَاطِلٌ وَ جود دارد و هر کدام از حق و باطل اهل دارند». وحدت از ۲ بخش تشکیل می‌شود: اول، همراهی بر سر سرفه‌ها و عقاید مشترک مانند قرآن، اسلام، پیامبر اکرم(ص) و... و دوم، همدلی بر سر دشمنان مشترک، مانند شیاطین جن و انس، کفار و... امیرالمومنین در جای دیگری از نهج‌البلاغه می‌فرماید: «لِهلِّمَّ وَّاحِدٌ وَ کِتَابُهُمَّ وَّاحِدٌ وَ کِتَابُهُمَّ وَّاحِدٌ؛ اَ قَامَرَهُمُ اللهُ [تعالی] سُبْحَانَهُ بِالْاِخْتِلَافِ فَأَقَامَهُمُ اللهُ نَهَاهُمْ عُنْدَ فِعْوَةٍ»؛ «خدا، پیامبر و کتاب یکی است. یا آنها را خداوند به اختلاف و دوستی فرمندان او را اطاعت

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده

حج یک فضای معنوی مساوات‌گرایانه ایجاد می‌کند که ما باید از این زمینه برای عدالت‌خواهی و رفع تمایزهای بیجا و خودساخته استفاده کنیم. ما باید از زمینه‌های فرهنگی حج در رفع تمایز، برای تربیت مردمی مطالبه‌گر، پرسشگر و گستاخ در برابر ظلم و زبسان دراز در برابر حاکم جائر استفاده